Noord-Spanje 23 september – 15 oktober 2017

De heenreis verloopt in meerdere etappes. We stoppen o.a. in het ornithologische reservaat van de Teich, aan de baai van Arcachon. En in Spanje houden we halt in Zumaia, aan de Ruta del Flysch. In Zumaia spotten we een wezeltje op de kliffen.

Spelende, jonge wolven in de uitlopers van Picos de Europa

Dinsdagavond worden we rond 16u15 door Maria 1 en Bernardo opgehaald aan het hotel. De 4x4 brengt ons een eind de vallei in, deels over een onverharde weg, waarna we nog drie kwartier met onze spullen (camera, telescoop, warme kleren, …) de berg op sjouwen. We stellen ons wat verdekt op en beginnen de helling af te speuren, waar Maria de roedel vermoedt. Behoorlijk ver, maar zo vermijden we dat we de dieren zouden storen, en, belangrijker, dat mensen met minder goede bedoelingen ons kunnen zien en zo weten waar de wolven zich momenteel ophouden. Na een half uur gespannen turen, spreekt Maria de verlossende worden: “I see one.” Op haar aanwijzingen vinden we de wolf terug, zittend tussen de struikjes. Zijn kop en oortjes zijn mooi te zien in de tele. Na een tijdje wordt hij wat actiever en verschijnen er nog twee wolven van tussen de struikjes. Het zijn jongen van dit jaar, die normaal gezien nog een tijdje op deze plek zullen blijven. Het is geweldig om de jonge wolven te zien spelen, vechten, rollebollen, kwispelen als jonge honden en luieren als echte pubers. Twee andere wolven verschijnen nog op toneel, zodat we uiteindelijk zitten te kijken naar vijf wolven! Er zouden volgens Maria dit jaar maar liefst 7 *cachorros* geboren zijn. Aan eten is er alleszins geen gebrek, dat hebben we al ondervonden. Vanuit verschillende hoeken klinkt geregeld het burlen van edelherten, en gisteravond botsten we, figuurlijk welteverstaan, op 10 everzwijnen. Het is zalig genieten, boven op de berg. Af en toe toch eens opkijken van de tele om even rond te kijken en te beseffen in welke schitterende setting we hier zitten. National Geographic in Spanje, *si claro*! Stilaan verdwijnt het licht uit de hemel en wordt het tijd om af te dalen. Een halfuur in (schemer)donker later staan we weer aan de auto.

Woensdagmorgen wekker om 6u30. Na een tas thee en enkele typisch Spaanse Magdalenas zijn we klaar(wakker). Vanmorgen begeleidt Maria 2 ons naar boven. Halverwege de klim hebben we zicht op de locatie van gisteravond, en zien we zowaar een wolvensilhouet afsteken tegen de lucht. Zelfs met het blote oog is het kleine pukkeltje dat een wolf is net te zien op de bergkam. Hoe graaf is dit?! We zoeken een plekje tussen de struiken en beginnen waar we gisteren waren geëindigd: gewoon genieten van wilde wolven. Vanmorgen is het er eentje meer dan gisteren: we zien er zes! Wie had dat gedacht… Als de zon goed begint te warmen, en de wolven een plekje zoeken om te rusten, vertrekken ook wij helemaal ontspannen en nagenietend naar beneden. Het is dan al 11uur voorbij.

Dan toch nog een poes…

Het is onze laatste ochtend in de uitlopers van de Picos. De eerste ochtend hier was er een gehuld in dikke erwtensoep. Een ritje in de omgeving leverde toen “slechts” twee reeën in de mist en een mooie vos op, niet de verhoopte wilde kat. We besluiten vanmorgen echter om het rustig aan te doen en gaan niet speciaal vroeg op pad. Rond 9 uur vertrekken we naar onze volgende bestemming. We zijn nog geen kwartier weg wanneer Els plots een kat ziet zitten aan de rand van een veldje. Ze manoeuvreert de auto in een onverhard pad vlakbij. De kat is blijven zitten… Het duurt even voor ik ze met de verrekijker vind, maar dan is er toch die ontlading: een schitterende wilde kat! Een stevige kop met mooie streepjes opzij, een zwarte streep op de rug, en een dikke staart met losse zwarte ringen en een dikke zwarte punt. Op haar dooie gemak stapt ze rond op haar veldje, en luistert af en toe naar de muizen die zich in de ruige kanten roeren. Als we gisterenmorgen en dinsdagavond in een openluchtbioscoop naar een wolvendocu keken, kijken we nu een drive-in movie over de gato montés. Een uur lang kijken we vanuit de auto naar deze fenomenale poes. Vier keer vangt ze met succes een (woel)muis. Oren gespitst en gericht op haar doel, heel voorzichtig zet ze haar pootjes neer. Alsof we kijken hoe onze Diesel, Pluis of Pruts thuis zijn/haar muizen ving. Alleen is deze Felix op en top natuur, geen katje om zonder handschoenen aan te pakken. En dan plots met beide pootjes en kopje vooruit, of met een heuse vossensprong, om triomfantelijk tevoorschijn te komen met een muis in haar bek. Slechts één keer mist ze haar doel. Verontwaardigd kijkt ze om naar de pelgrims die op dat moment nietsvermoedend over de weg achter ons marcheren: “wie durft mij hier af te leiden?!” Stilaan klimt de zon hoger, en wordt de helling voor ons beetje bij beetje meer verlicht. Maar alsof de kat het zonlicht niet verdragen kan, verdwijnt ze stilletjes tussen de struiken de helling op. The End. Deze film was er weer eentje om in te kaderen…

‘k Zag twee beren…

Na de wilde kat rijden we door naar Villablino. No time to waste, want volgens Jan - met wie we gedurende de ganse reis contact houden voor updates wat targetsoorten betreft - is dit the place to be! Nabij Villablino worden immers dit najaar veel beren gezien, tot 7 beren op één dag! Spannend!

De beren zitten hier op een helling naast de rivier de Sil, vlak bij een drukke weg en een parking. Bij gebrek aan bessen door een slecht voorjaar, zijn ze nu al overgeschakeld op eikels, kastanjes, … en die vinden ze op deze helling volop. Krachtvoer voor de komende winter!

We vinden zonder problemen de bewuste parking. “Mucha gente!”, had de hoteluitbater in Villablino ons gezegd. En dat is niet overdreven. Als we er rond 17 uur toekomen, staan er al een aantal mensen te kijken. De telescoop staat nog maar net opgesteld of het is al prijs. Vanuit de bosrand is een berin op het toneel verschenen, op de voet gevolgd door een beertje van nog geen jaar oud! Zó schattig! Het is duidelijk waar de inspiratie voor een knuffelteddybeer vandaan komt. Ze klimmen over de stenen de helling op. Af en toe stopt moederbeer en kijkt even om. De grote beer met haar voorpoten op een grote rots, de kleine beer naast haar op een steen. Zo doen beren dat blijkbaar. Een beeld om nooit meer te vergeten. Ze verdwijnen in het bos. Nauwelijks enkele minuten later komt er een derde beer uit het bos beneden en volgt dezelfde route omhoog. Ongelofelijk! We zijn hier nog geen halfuur en we hebben al drie beren gezien!

Het nieuws van de beren gaat blijkbaar als een lopend vuurtje rond in de omgeving. We zijn dus niet de enigen die hier komen kijken. Er zijn “berenwatchers” zoals wij, fotografen, gezinnen met kinderen, mensen die na hun werk even komen speuren, … Zelfs twee ambulanciers stoppen even om mee te kijken.

De grootste activiteit is er vooral ’s morgens en ’s avonds. ’s Morgens is het licht goed tot de zon over de helling komt piepen (ongeveer 2 uur na zonsopkomst), en ’s avonds zet de zon de helling in een gouden gloed. Van donderdagavond tot zaterdagmorgen zien we hier maar liefst 26 keer een beer, vermoedelijk 12 verschillende individuen! We zien een beer een boom inklimmen, drie beren die een rotswand beklimmen, nog een andere bijna een uur lang tussen de stenen foerageren, … Stuk voor stuk memorabele momenten. Het meest beklijvende moment blijft wel vrijdagavond...

Vrijdagavond – el estress en el valle del oso

We zijn redelijk vroeg (16u), en in tegenstelling tot gisteravond moeten we even wachten tot de eerste beer zich laat zien. De natuur krijg je nu eenmaal niet op bestelling en wilde dieren observeren is vaak geduld hebben, doorzetten, … en soms ook niets zien.

Maar wanneer het begint te schemeren lijkt het wel of de activiteit op de helling “losbarst”. Nu we de helling wat beginnen kennen, zien we ook paadjes die vaker gebruikt worden en kennen we ook de plekjes waar de beren tevoorschijn kunnen komen. Twee keer loopt er een beer redelijk dichtbij, m.a.w. op ooghoogte (ca. 250 m) en we horen hoe een beer als een bulldozer door het struikgewas raast. Op een gegeven moment tellen we zes verschillende beren. Vier ervan lopen iets te dicht bij elkaar. De spanning is te snijden. Wat gaat er gebeuren? Eentje richt zich op en probeert de geur van de andere op te pikken. Hij vertrouwt het blijkbaar niet helemaal en rent de helling af. Een andere beer lijkt wel interesse te hebben in een stevige, lichtbruine beer, die we hier elke ochtend/avond zien en die we “de dikke madam” hebben genoemd. Het is aftasten hoe ver ze elkaar kunnen benaderen…

We telden die avond 9 (negen!) verschillende beren. Maar naast het aantal is ook de sfeer om nooit meer te vergeten! We hadden (weer) het gevoel van dichtbij een documentaire mee te maken. Iedereen op onze uitkijkpost hield zijn adem in en is gebleven tot het te donker was om nog iets te zien. Een ongelooflijke ervaring die moeilijk in woorden te vatten valt. Een Spanjaard die we de dag voordien leerden kennen, verwoordde het bijzondere gevoel om zo’n unieke ervaring samen met gelijkgestemden te kunnen delen: “como una familia…”

Zoveel beren in levende lijve zien, hun gigantische snuit observeren, de sterke poten die zomaar even een steen naar beneden gooien en hun dik achterwerk bekijken, … En dat alles zonder de dieren te verstoren, dat is zalig genieten!

Natuur van de bovenste plank!

Na een laatste ochtendsessie te Villablino rijden we door naar een andere berenlocatie. We vertrekken met het gevoel dat onze berenzoektocht al meer dan geslaagd is! Maar beren kijken kan verslavend zijn, merken we, en we willen graag meer beer. En dus rijden we diezelfde namiddag nog naar een uitzichtpunt dat Jan ons influisterde. We moeten wel eerst een kleine 40 minuten naar boven stappen.

Het zicht vanop de mirador is fe-no-me-naal! Maar waar moet je hier in godsnaam die beren gaan zoeken, zo'n grote vallei!!

Nabij Villablino ontmoetten we donderdag een sympathiek Nederlands koppel en we treffen elkaar hier weer. Samen speuren we, tellen de gemzen (een 50-tal), speuren nog wat langer, … De zon zakt en het wordt gevoelig frisser. Rond 19 uur houden zij het voor gezien; geen dikke trui mee naar boven genomen… Wij blijven nog, samen met nog twee Spanjaarden. Jan had ons immers gezegd om niet op te geven!

Het wachten wordt beloond! Is het de Swarovskiverrekijker die Els heeft geleend of zijn het haar goede ogen? Een ding is zeker: Els spot een beer, … con una cria, … nee, con tres crias!! Eentje is bijna blond, de tweede mooi berenbruin en het derde kleintje is donker met een kleine blonde vlek op de schouders. Het laatste is echt zo klein nog. Els knijpt me in de wang! Ik sta letterlijk te daveren. Niet zozeer van de kou, maar wel van emotie. Mijn verrekijker houd ik al lang niet meer stil. Het beeld in de telescoop is te mooi voor woorden. De berin steekt de hele breedte van de vallei over, samen met drie hobbelende kleintjes achter haar aan. We zien hoe een grazende gems zich bijna een ongeluk schrikt als de berin opeens van achter een rots tevoorschijn komt. We volgen het viertal ruim een halfuur lang tot ze achter de hoek verdwijnen. Onbeschrijfelijk!

We moeten nu wel in het quasi donker nog een halfuur door het bos naar beneden. Het is te donker om een wilde kat of boommarter te zien en waarschijnlijk heeft Els ook genoeg lawaai gemaakt. Het zien van de beren maakt haar ook bewust dat er in datzelfde bos ook beren kunnen zitten en die wil ze in het donker liefst niet tegenkomen! De spookachtige roep van de bosuil verzorgt mee de sfeer.

Op de rit terug zit er een kat in de berm. We stoppen om te kijken. Het is even niet duidelijk of het nu een wilde kat is of toch een huiskat. Ze blijft even in het gras liggen, ons verbaasd aankijkend, en staat dan op. Ze is duidelijk fijner gebouwd dan de wilde kat eerder deze reis, heeft ook niet zo'n dikke staart, maar wel met duidelijk gescheiden zwarte ringen. Misschien nog een jong dier? Ze loopt een stukje voor de auto uit, en verstopt zich uiteindelijk in een nis in de rotswand naast de weg.

We vieren onze beer en beertjes met een wijntje in het hotel, terwijl een groep jagers in hetzelfde restaurant een feestje bouwt. Ook dat is Spanje en het geeft ons soms wel een heel dubbel gevoel.

Een exclusieve beer alleen voor ons!

We kunnen er niet genoeg van krijgen en zitten om 7 uur de volgende morgen alweer aan het ontbijt. Bij nader inzien een beetje te vroeg (zeker ook voor José die ook het ontbijt verzorgt).

We wagen vandaag onze kans aan een berenuitzichtpunt in de onmiddellijke nabijheid. Gisteren zag een koppel hier twee beren, net ten noorden van een parking die pal naast de weg ligt. In vergelijking met andere plaatsen sta je hier veel dichter bij de actie, maar heb je ook een minder goed overzicht. De beren lopen hier aan de overkant van een (smalle) kloof. Soms loont het de moeite om de weg op en neer te wandelen en zo een groter stuk van de vallei te bekijken, maar het is een smalle weg waar soms hard gereden wordt en omdat de waarneming van gisteren net ten noorden van de parking was, besluiten we op de parking te blijven. Maar ook hier is de helling uitgestrekt, de bosjes hoog, … waar beginnen we te zoeken?

Ook op deze helling zitten een aantal gemzen, ook altijd leuk om te bekijken. En dan ineens … ziet Els weer een beer! Hij verschijnt bovenaan de helling en komt - ongelooflijk maar waar - recht voor ons afgedaald tot op onze hoogte. Het is een jonge beer die zich schijnbaar niks aantrekt van onze aanwezigheid. Hij doet nog even een charge naar een jong gemsje, maar dat is veel te vinnig en te snel. De beer verdwijnt een tijdje tussen de bomen, maar we horen hem nog wel rommelen. Hij is duidelijk op zoek naar eten. Daarna verdwijnt hij, rustig en op 't gemak, langs een paadje, de kloof in. Een half uur was het "wij en de beer", … Zalig!

We blijven nog een tijdje nagenieten en kijken of de beer toch niet terug tevoorschijn komt. Dan stopt er een bekend busje op de parking. Onze noorderburen, komen ook hun kans wagen. Spijtig dat ze net te laat zijn. Het bewijst nog maar eens dat je wel wat geluk nodig hebt, geduld moet hebben en op de juiste moment op de juiste plaats moet zijn.

De dagen daarna bezoeken we nog andere plaatsen in de omgeving waar regelmatig beren worden gezien, maar er komen geen beren meer in zicht. Wel op verschillende plaatsen gemzen, en wat edelherten, reeën en een mooie vos. Op een paar plaatsen vinden we ook uitwerpselen van wolven, maar van de dieren zelf geen spoor. Het zou wel mooi zijn…

Sierra de la Culebra

We krijgen van Jan bericht dat er dagelijks wolven worden gezien in de Sierra de Culebra. Dat is wel erg aanlokkelijk. We hebben weliswaar al wolven gezien nabij de Picos de Europa, en het is nog wel een eind rijden. En het zat eigenlijk ook niet in het oorspronkelijke reisplan. Maar uiteindelijk wint de nieuwsgierigheid en de goesting om nog wolven te zien en we draaien ons kar. Als we ’s avonds laat op onze bestemming toekomen, burlt er vlakbij een hert. Die zitten er alleszins al.

De volgende dag is het nog pikkedonker als we rond 7u15 naar het uitzichtpunt rijden. Er staan al enkele mensen. Stilaan wint de schemering het van de nacht en zien we in wat voor een landschap we zijn aanbeland. Toen we hier gisteren voorbijreden was het immers al lang donker. In de vallei voor ons ligt de nevel als een warme deken over de heide. De hemel in het oosten begint te kleuren. Niet geheel onverwacht krijgen we het gezelschap van onze Nederlandse vrienden. Wij wisten dat ze hierheen zouden komen, maar voor hen is het een verrassing om ons hier weer te treffen. Het was immers niet meteen ons plan.

Gisteravond stonden zij hier ook, maar toen hebben ze niks gezien. Nauwelijks herten ook. Nu verschijnen er hier en daar kleine groepjes en hoewel de bronsttijd op zijn einde loopt, laten enkele mannetjes zich nog horen. In de loop van de ochtend trekt de nevel stilaan op. Nog steeds geen wolf. Tot een Spaanse gids die in de buurt staat, dan toch een wolf ontdekt. Op een rotsig stukje met wat lage struikjes ligt een (jonge) wolf. Het is ver, maar in de telescoop is hij vrij goed te zien. Het is jammer genoeg wel wat tegenlicht.

’s Avonds vindt onze Noorderbuur op dezelfde plaats een wolf terug. Hij is er ontzettend blij mee, en terecht! Het licht is nu veel mooier dan vanmorgen (in de rug nu) en we zien nu mooi hoe opvallend

roodbruin de wolf is. Hij loopt even heen en weer en verdwijnt dan weer in de bosjes. Als het bijna te donker is om nog iets te zien, zien we hem nog even terug.

De volgende ochtend pikken we onze vrienden op en rijden samen naar het uitzichtpunt. Vanop het pad vliegt een nachtzwaluw op. Leuk! Geen nevel vanmorgen en al vrij snel wordt er een wolf gezien op de ondertussen bekende plek. Eén wordt twee, twee wordt drie. Uiteindelijk stopt de teller op 7! Waauw! We zien ze ravotten, rollebollen, rusten, geeuwen, … Echt genieten. Heel erg fijn ook om dit te mogen delen met fijne mensen. We horen later dat er dit jaar 6 wolven zijn geboren, dus een van de zeven moet een ouder dier geweest zijn.

Er is in de buurt nog een andere plek waar geregeld wolven worden gezien, maar we besluiten om ’s avonds toch weer hierheen te komen. Als de wolven zo actief zijn als vanmorgen, en met beter licht… Maar de natuur laat zich niet dirigeren. Uiteindelijk is het al bijna helemaal donker als we twee wolven tevoorschijn zien komen op de plek. De mensen rondom ons zijn dan al vertrokken. We staan er nog alleen en laten de rust en de omgeving op ons inwerken. Nog even de sfeer opsnuiven en genieten van wat Culebra en haar wolven ons hebben laten zien.

Hans Van Loy – Els Lavrysen

Oktober 2017